

## Čís. 16630.

**Smluvní pojištění proti následkům odpovědnosti z provozování podniku.**

Jestliže jest podle všeobecných pojistných podmínek předpokladem oprávnění k výpovědi pojistné smlouvy přejimatelem podniku, aby byl podnik původním majitelem zcizen, pronajat anebo na základě podobného poměru převzat třetí osobou, jest pod pojem »podobný poměr« podřaditi jakýkoliv převod provozu podniku na třetí osobu, jež provozuje dále podnik na svůj účet a nebezpečí.

Stal-li se takovýto převod podniku na novou akciovou společnost, počíná se výpovědní lhůta teprve dnem zápisu nově založené akciové společnosti do obchodního rejstříku. Jest nezávažné, byl-li den tohoto zápisu uveden v rejstříku tom nedopatřením při zapisování nesprávně.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1938, Rv I 2755/36.)

Žalující pojišťovna sjednala s Bedřichem F. jako jediným majitelem protokolované firmy »V-ská mlékárna B. F. ve V.« pojistnou smlouvu o pojištění proti následkům odpovědnosti z provozování parní mlékárny, a to na dobu 10 let do roku 1938. Uvedenou parní mlékárnu a obchod s mlékem a mléčnými výrobky převzala a dále provozuje podle zápisu do obchodního rejstříku žalovaná akciová společnost, a to pod zněním shora dotčené firmy. Tvrdíc, že podnik nebyl ve smyslu pojistné právním zcizen, ježto dřívější majitel firmy obdržel většinu akcií za 1.000.000 Kč (5.000 kusů z úhrnného počtu 7.000), je předsedou správní rady a firma je vedena ode dne zápisu, t. j. ode dne 22. června 1935 pod tímž zněním, a že výpověď daná teprve po uplynutí stanovené jednoměsíční lhůty je opožděná, domáhá se žalující pojišťovna žalobou jednak mezitímního určení, že pojistná smlouva shora uvedená je platná a pro žalovanou společnost závazná, a dále zaplacení pojistné prémie za rok 1936 1.162 Kč s přísl. Proti žalobě namítla žalovaná společnost, že vznikla dne 7. července 1935, kdy byla zapsána do obchodního rejstříku, že převzala od Bedřicha F. aktiva a pasiva dotčené firmy »V-ská mlékárna B. F. ve V.«, pokud byla vykázána v přejímací bilanci 1. února 1934, a dohodla se s ním, že podnik jako převzatý přínos povede se zpětným účinkem od naposledy uvedeného dne, že jiných aktiv a pasiv nepřevzala a že pojistnou smlouvu, o niž jde, ve výpovědní lhůtě vypověděla dopisem ze dne 27. července 1935, byvši zapsána do obchodního rejstříku dne 7. července 1935. Soud první stolice zamítl žalobu. Odvolací soud potvrdil napadený rozsudek, prohlásiv dovolání za přípustné pro zásadní význam rozhodnutí (§ 502, odst. 3, c. ř. s.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

## Důvody:

Podle čl. 15, odst. 1, všeobecných pojistných podmínek pro pojišťování povinné odpovědnosti lze za předpokladů tam uvedených vypověděti

pojistnou smlouvu bez výpovědní lhůty a netřeba proto zkoumati, zda odpadl zájem na pojištění podle § 63 zák. č. 501/1917 ř. z., nýbrž stačí se zabývatí otázkou, zda jsou splněny předpoklady uvedeného čl. 15, jenž se shoduje s neúčinným § 123, odst. 3, zák. č. 501/1917 ř. z. a s citovaným tam § 65, odst. 2, zák. č. 501/1917 ř. z., podle něhož se rovněž nežádá odpadnutí zájmu na pojištění, chce-li přejimatel podniku vypovědětí pojistnou smlouvu.

Předpokladem oprávněnosti k výpovědi přejimatele podniku podle čl. 15, odst. 1, všeobecných pojistných podmínek jest, aby podnik byl původním majitelem zcizen, pronajat anebo na základě podobného poměru převzat osobou třetí. Není proto potřebí výhradně zcizení podniku a netřeba řešiti otázku, zdali v souzeném případě došlo k zcizení ve smyslu pojistného práva, ani s tím související ostatní otázky probírané v dovolání. Stačí řešiti otázku, zda v souzeném případě jde o »podobný poměr«, na jehož základě byl podnik převzat osobou třetí. Nebezpečí odpovědnostního ručení při pojištění proti následkům podnikatelské odpovědnosti lpí na podniku, to jest na provozu založeném na obchodní organizaci (srov. vysvětlivky k § 123 poj. zák., str. 150 z roku 1915) a proto není třeba, aby byly odevzdány třetí osobě i reální aktiva a hmotné věci. Neboť i při pronájmu podniku nepřecházejí hmotné věci do vlastnictví přejimatele podniku, nýbrž nájemce nebo pachtýř provádí podnik jen na svůj účet a na své nebezpečí. Je proto pod pojem »podobný poměr« podřaditi každé převedení provozu podniku na třetí osobu, která pak provádí podnik na svůj účet a nebezpečí. To se v souzeném případě stalo, neboť dovolatelka sama uvedla v dovolání, že Bedřich F. vede podnik podle § 5 stanov na účet žalované firmy se zpětným účinkem od 1. února 1934, takže ode dne zápisu žalované akciové společnosti jakožto dne jejího vzniku podle čl. 211 obch. zák., (ať se tak stalo dne 22. června 1935, anebo až dne 7. července 1935) jest podnik veden na účet přejimatelky podniku — žalované akciové společnosti. Tím dnem přešlo i odpovědnostní ručení na přejimatelku a jsou tedy splněny předpoklady pro její právo vypovědětí pojistnou smlouvu.

Nezáleží proto na tom, zda Bedřich F. měl v době vzniku akciové společnosti upsánu větší část akcií, zdali byl povinen již před ustavením se akciové společnosti prodati své akcie v počtu 5000 kusů akcionářům, a to Č. společnosti pro průmysl cukerní a firmě S., zdali je skutečně prodal před ustavením se akciové společnosti a zdali ustanovení § 5 stanov bylo vyvráceno svědectvím Ing. H., a nebylo potřebí ani zkoumati zápis o ustavující valné hromadě.

Žalované společnost vypověděla také pojistnou smlouvu včas, to jest, jak to § 15, odst. 1, všeobecných pojistných podmínek žádá, do měsíce po převzetí podniku. Odvolací soud počítá tuto jednoměsíční lhůtu důvodně ode dne 7. července 1935, kdy se zápis skutečně stal, a nikoliv od mylného zapsání data 22. června 1935, což bylo datem usnesení.

Obchodní zákon nestanovil všeobecně zásadu o důvěře v zápisy do obchodního rejstříku, nýbrž vyslovil ji jen v příčině změn a zrušení, a to předem v příčině firmy a prokury v čl. 25 a 46. K těmto článkům pouka-

zují pak i ostatní čl. 87, odst. 2, 115, 129, 135, 155, 171 a 233 obch. zák. Zásada ta platí tedy jen tam, kde jde o změnu aneb o zrušení zapsané skutečnosti nebo právního poměru, nikoliv však tam, kde jde o první zápis. V souzeném případě jde o první zápis, o zápis akciové společnosti, jenž má podle čl. 211, odst. 1, obch. zák. konstitutivní účinek. Den tohoto zápisu byl v rejstříku nesprávně uveden, poněvadž byl zapsán den vydání usnesení o povolení zápisu a nikoliv den skutečného zápisu.

Je tu proto možný protidůkaz podle § 292, odst. 2, c. ř. s., poněvadž žalovaná nezavinila nesprávný zápis data ani k němu nedala podnět, a žalobkyně není tedy v souzeném případě chráněna v důvěře v obchodní rejstřík. Nemůže proto nesprávně zapsaný den vzniku akciové společnosti býti rozhodující pro početí výpovědní lhůty, když úřední zprávou rejstříkového soudu ze dne 21. dubna 1936 bylo dokázáno, že zápis byl skutečně proveden teprve dne 7. července 1935. Nepřípadně se dovolatelka odvolává na rozhodnutí č. 13756 Sb. n. s., neboť tam šlo o zápis odpovídající skutečnosti, jež obchodní společnost nechtěla, aby byl proti ní účinný, a brala za základ pro výpověď pojistné smlouvy den doručení usnesení o zápisu.

### Čís. 16631.

**Soudní příkaz podle § 567, odst. 1, c. ř. s. lze vydati jen, jde-li o nájem (pacht) sjednaný na určitou dobu, zanikající bez předchozí výpovědi uplynutím smluvené doby.**

Byla-li dána výpověď z nájemní smlouvy, uzavřené na určitou dobu, před uplynutím této doby z důvodu, pro který si smluvci vyhradili možnost předčasné výpovědi, nelze se nároku na odevzdání nebo převzetí najaté věci domáhati soudním příkazem podle § 567, odst. 1, c. ř. s., nýbrž jen žalobou podle § 567, odst. 4, c. ř. s., kterou lze podati i před uplynutím výpovědní lhůty, zejména tehdy, není-li mimosoudní výpověď exekucním titulem pro nedostatek podmínek vytčených v § 565, odst. 3 a 4, c. ř. s., § 1 č. 18 ex. ř.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1938, Rv I 2922/37.)

Srov. rozh. č. 10783, 12264, 12722 Sb. n. s.

Dne 15. června 1934 sjednal žalobce s manželou Antonínem a Emilií N. nájemní smlouvu, podle níž najal v jejich domě č. p. 229 v Ch. obchodní místnosti na dobu 10 let. Dotčená smlouva byla vzájemně nevypověditelná, avšak jen tehdy, dodrží-li oba smluvci — nájemce i pronájemci — přesně převzaté závazky; jinak že tehdy, nesplní-li některý ze smluvců ony závazky ani po písemné upomínce, bude mít druhý smluvce na vůli vypovědět nájemní smlouvu na čtvrt roku doporučeným dopisem s udáním důvodů. Dne 12. dubna 1937 vypověděl žalobce k 1. červenci 1937 uvedené najaté místnosti doporučeným dopisem, řízeným na žalovaného vnučeného správce domu pronájemců. Ježto žalovaný vnu-